

DOOR JAN-KEES VAN WIJNEN

Smart glasses in ouderenzorg: Niet dé oplossing, wel interessant in krappe arbeidsmarkt

In 2013 bracht Google de eerste slimme bril op de markt. De 'glass' werd nooit echt een succes, maar in de zakelijke markt zien we de laatste jaren steeds meer toepassingen van smart glasses aan terrein winnen. Dat geldt ook voor de zorg, waar ze zelfs bijdragen aan het vergroten van de inzetbaarheid van zorgpersoneel. Dat is niet dé oplossing, maar komt wel goed van pas in een krappe arbeidsmarkt.

De slimme bril werkt in de basis heel eenvoudig. Op afstand kan iemand via een beeldscherm meekijken met de brildrager, inclusief een spreek-luisterverbinding om ook met elkaar te kunnen praten. Er zit namelijk een simkaart in de bril, zodat je ermee kunt bellen naar degene die meekijkt. Andersom kan ook. Wanneer iemand met een smartphone (of tablet met simkaart) meekijkt, kan van daaruit ook naar de slimme bril gebeld worden.

Als praten vanuit degene die meekijkt niet

gewenst is, kunnen er ook berichten naar de bril worden gestuurd. Deze worden vervolgens virtueel in het gezichtsveld van de brildrager getoond. Dat kan bijvoorbeeld handig zijn als een praktijkbegeleider een leerling in de zorg begeleidt op de kamer van een cliënt, waarbij het onwenselijk is dat de betrokkene het gesprek tussen leerling en begeleider kan volgen.

Opmars in ouderenzorg

In de ouderenzorg zien we dat de bril een opmars maakt in verschillende use cases. Een

wondverpleegkundige die op afstand kan meekijken met de wondzorg op een willekeurige locatie, helpt de kwaliteit van zorg te verbeteren. Dit zorgt er eveneens voor dat een wondverpleegkundige veel minder tijd kwijt is aan reizen tussen de verschillende woonzorglocaties en meer tijd beschikbaar heeft om de verzorgende en verpleegkundigen (op afstand) te adviseren.

En wat te denken van de specialist ouderengeneeskunde die tijdens zijn/haar dienst soms

een afweging moet maken naar welke locatie te rijden, omdat in tweeën splitsen nu eenmaal niet mogelijk is. Dit leidt soms tot ingewikkelde afwegingen en dat is met de bril verleden tijd. Wanneer de arts vraagt of ze op beide locaties even de slimme bril opzetten zodat hij/zij kan meekijken met de acute situatie, kan er een afgewogen keuze gemaakt worden welke locatie op afstand geadviseerd wordt en welke locatie een persoonlijk bezoek kan verwachten.

Randvoorwaarden

Dat klinkt mooi en in de basis is het dat ook, maar er zijn wel een paar randvoorwaarden om er een succes van te maken. In de eerste plaats is een goede WiFi-verbinding noodzakelijk. Een arts moet de situatie 'scherp' kunnen beoordelen. Voor wondzorg is het van belang dat er ingezoomd kan worden op de wond en dat de kleuren heel duidelijk worden weergegeven aan de wondverpleegkundige die meekijkt.

Als de kwaliteit van de beeldverbinding te wensen over laat, biedt het geen goede oplossing. Erger nog, de acceptatie om de bril de volgende keer nog een keer te gebruiken zal afnemen en dat verkleint de kans dat deze innovatie succesvol geïmplementeerd wordt.

In coronatijd echter bleek de slimme bril voor onze organisatie (tanteLouise) een uitkomst om de inzetbaarheid van ons personeel te vergroten. Toen het aantal besmettingen toenam en bron- en contactonderzoek ervoor zorgde dat steeds meer medewerkers preventief in quarantaine thuis zaten, werd de druk op de roosters groter en groter.

Leerlingen begeleiden

Al snel ontstond een situatie met als motto 'vrouwen en kinderen eerst.' Dit leidde ertoe dat sommige belangrijke onderdelen minder zorgvuldig werden uitgevoerd. Dat gold in de eerste plaats voor de begeleiding van leerlingen. Om hier een eind aan te maken, hebben we de medewerkers die preventief in quarantaine verkeerden (en niet of nauwelijks klachten hadden) gevraagd om onze leerlingen op afstand te begeleiden met behulp van de slimme bril. Aan de andere kant hebben we de leerlingen gevraagd wat ze ervan vonden om op afstand via deze toepassing begeleid te worden.

Van beide kanten was de bereidheid groot. De medewerkers in quarantaine vonden het prettig dat ze hun collega's die nog wel op de locatie aan het werk waren, op afstand konden ondersteunen. Zo konden ze toch een waardevolle bijdrage leveren aan het verlichten van de hoge werkdruk. De leerlingen ervoeren de 'privé be-

geleiding' via de slimme bril als aangenaam en kregen op die manier een kwalitatief hoogwaardige voortgang van hun leerproces.

Privacy waarborgen

Vooraf moest er nog wel het nodige geregeld worden, met name rondom de privacy. In de eerste plaats dienden de cliënten of hun wettelijk vertegenwoordigers toestemming te geven voor het 'meekijken met de zorg.' Daarnaast was het onwenselijk dat een medewerker vanuit huis de begeleiding op afstand niet vanuit een 'persoonlijke omgeving' zou realiseren. Een meekijkende partner of kinderen zou de privacy van de client namelijk behoorlijk kunnen schaden.

Om dit zo goed mogelijk te ondervangen, hebben we medewerkers laten tekenen voor begeleiding op een afgeschermd kamer in huis. Ondanks het feit dat dit niet volledig te controleren is, heeft het werken op deze manier veel minder risico's opgeleverd dan werken met een krappe personele bezetting. Cliënten en vertegenwoordigers realiseerden zich dit ook en daarom hadden ze er geen moeite mee om toestemming te geven. Ze zagen dezelfde voordelen als wij.

Aandachtspunten

Natuurlijk was het even wennen in het begin. De slimme bril werkt nu eenmaal nog niet zo intuïtief als een smartphone, waardoor het bij aanvang een paar minuten duurde voordat de begeleiding van de leerling op afstand vlot liep. Je zou kunnen zeggen dat je met een smartphone veel sneller een beeld- en spreekluisterverbinding tot stand kunt brengen, dus waarom dan een slimme bril? Het nadeel van een telefoon is dat je die vast moet houden en dus de handen niet vrij hebt. Dat is wel het geval met de slimme bril, zodat je als leerling direct kunt handelen.

Kortom, er zijn nog wel wat aandachtspunten als het gaat om werken met een slimme bril:

- Een deugdelijke ICT-infrastructuur is noodzakelijk voor goede beeldkwaliteit, zodat degene die op afstand meekijkt echt een goed oordeel kan vellen over de situatie ter plaatse.
- Op het gebied van privacy is het van belang vooraf toestemming van de cliënt te krijgen en een privé-werkplek te realiseren voor degene die op afstand meekijkt.
- De gebruiksvriendelijkheid kan beter, waardoor het 'even' duurt voordat de werkwijze in de routine van medewerkers is ingeslepen.

Grotere inzetbaarheid

Kijken we echter naar de potentie van de slimme bril, dan zijn er veel mogelijkheden. Los van

de voordelen van het meekijken op afstand, kan met behulp van de deze bril de inzetbaarheid van medewerkers vergroot worden. Dat lukte in coronatijd met medewerkers die preventief in quarantaine thuis zaten, maar dat kan ook in de reguliere setting van de zorg. Zo kunnen medewerkers die vanwege fysieke klachten niet aan het bed kunnen werken, prima op afstand leerlingen begeleiden.

Op die manier komen deze medewerkers niet voor 100 procent in het verzuim terecht, maar kunnen een behoorlijk deel van hun contracturen een productieve bijdrage leveren. In een krappe arbeidsmarkt is dat natuurlijk een prettige bijkomstigheid, omdat het beschikbare arbeidspotentieel zo maximaal wordt benut. Dat geldt natuurlijk ook voor medewerkers die vlak voor hun pensioengerechtigde leeftijd verkeren en voor wie de zorg aan bed steeds belastender wordt. Wanneer zij een deel van hun werk kunnen invullen met begeleiding op afstand, is de kans veel groter dat zij duurzaam inzetbaar zijn en niet 'vlak voor de finish' in het verzuim terecht komen.

Conclusie, de slimme bril is niet de perfecte oplossing en zeker nog niet 'het ei van Columbus' als het gaat om het oplossen van arbeidsmarktproblemen. Maar het is een interessante toepassing met de nodige potentie, die het waard is om in de gaten te houden. ■

CV

Jan-Kees van Wijnen is één van de bestuurders van tanteLouise, een ouderenzorgorganisatie in West-Brabant. Op 12 oktober jl. won tanteLouise de publieksprijs van de Nationale HR Zorgaward 2021 met het project 'gezondheidszorg zonder afstand'. Centraal daarin staat het gebruik van de slimme bril om de inzetbaarheid van zorgmedewerkers te vergroten.

Meer informatie hierover is te vinden op www.gezondheidszorgzonderafstand.nl

